Οι αυτόχθονες της Αρκαδίας

Η πεποίθηση ότι οι Αρκάδες ήταν αυτόχθονες είχε περάσει και στους αρχαίους συγγραφείς: Ο Ηρόδοτος πίστευε ότι από τα επτά έθνη της Πελοποννήσου, οι Αρκάδες και οι Κυνούριοι ήταν αυτόχθονες. Το ίδιο πίστευαν και οι Θουκυδίδης και Ξενοφών. Κι ο Δημοσθένης, σε λόγο του («Περί παραπρεσβείας»), εξέφρασε την άποψη ότι οι Αρκάδες και οι Αθηναίοι ήταν οι μόνοι αυτόχθονες, ενώ ο Πολύβιος τους ανέφερε ως ένα από τα δυο μεγαλύτερα έθνη της Ελλάδας (το άλλο θεωρούσε ότι ήταν οι Δωριείς).

Στα χρόνια του, ο περιηγητής Παυσανίας βρήκε τους Αρκάδες να υπερηφανεύονται ότι είναι «προσέληνοι». Τον όρο είχε δώσει από τον Δ' π.Χ. αιώνα ο Αριστοτέλης, όταν έγραψε ότι οι Αρκάδες εγκαταστάθηκαν στην Πελοπόννησο πριν από την εμφάνιση της σελήνης, τότε που έδιωξαν τους άγριους φυτοφάγους ντόπιους. Ο Ησύχιος (Ε' μ.Χ. αιώνας) αναφέρει ότι οι νύμφες της Αρκαδίας ονομάζονταν «προσεληνίδες».

Από την Αρκαδία καταγόταν και ο όμορφος Ενδυμίωνας, τον οποίο ερωτεύτηκε η Σελήνη που του έκανε πενήντα κόρες. Ο Ενδυμίωνας είναι που ανακάλυψε το σεληνιακό ημερολόγιο. Η Σελήνη έπεισε (ή ο ίδιος παρακάλεσε) τον Δία να τον ρίξει σε αιώνιο ύπνο, ώστε ποτέ να μη φθαρεί η ομορφιά του.

Στην ελληνική μυθολογία, δύο ήταν οι αξιόλογοι ήρωες που έφεραν το όνομα Πελασγός. Σύμφωνα με τον ένα μύθο, ο Πελασγός συνδέεται με το Άργος ως απόγονος του Φορωνέα. Σύμφωνα με τον δεύτερο, ήταν αυτόχθονας της Θεσσαλίας. Και οι δυο μύθοι συνδέουν τη Θεσσαλία με την Πελοπόννησο. Σύνδεση υπάρχει και ανάμεσα στην Αρκαδία και την Αργολίδα, καθώς η μυθολογία των δύο περιοχών κινείται παράλληλα, συνήθως με διαφορετικές εκδοχές των ίδιων ιστοριών κι άλλοτε με τις παραδόσεις της μιας να θυμίζουν την άλλη.

Στην Αρκαδία, ο κατά τον Ησίοδο αυτόχθονας Πελασγός απέκτησε σύντροφο την Ωκεανίδα Μελίβοια ή την νύμφη Κυλλήνη που του έκανε γιο τον Λυκάονα, τον πιο παλιό βασιλιά της περιοχής. Το πιο σίγουρο, αυτό στο οποίο όλοι συμφωνούν, είναι ότι ο Λυκάονας απέκτησε πενήντα γιους και μια κόρη, την Καλλιστώ.

Στη Σαμοθράκη και την Τροία

Μια από τις Πλειάδες, κόρη του Άτλαντα (γιου του Τιτάνα Ιαπετού και της Ωκεανίδας Κλυμένης) και της Ωκεανίδας Πλειόνης ήταν η Ηλέκτρα. Την ερωτεύτηκε ο Δίας κι απέκτησε μαζί της τον ωραίο Ιασίωνα και τον Δάρδανο, πρώτους θνητούς στη Σαμοθράκη (κατά μια εκδοχή, και την Αρμονία, γενικά παραδεκτή ως κόρη του Άρη και της Αφροδίτης). Ο Ιασίωνας βρέθηκε να τριγυρνά στην Κρήτη, όπου τον είδε και τον ερωτεύτηκε η θεά Δήμητρα. Δεν πρόλαβαν να χαρούν την αγάπη τους. Οργισμένος ο Δίας από το θράσος του νεαρού να αγγίξει μια θεά, τον κεραύνωσε. Η Δήμητρα, όμως, έμεινε έγκυος κι έφερε στον κόσμο τον Πλούτο, αυτόν που χαρίζει όλα τα αγαθά από την καλλιέργεια της γης.

Απελπισμένος από τον χαμό του αδελφού του, ο Δάρδανος έφτιαξε μια σχεδία, δέθηκε με έναν ασκό κι έφυγε από την Σαμοθράκη. Κατέληξε στην βορειοδυτική παραλία της Μ. Ασίας. Βασίλευε εκεί ο Τεύκρος, γιος του ποταμού Σκάμανδρου και της νύμφης Ιδαίας κατά μια εκδοχή, από ελλαδική γενιά κατά άλλη. Καλοδέχτηκε τον Δάρδανο και του έδωσε για γυναίκα την κόρη του, Βάτεια. Ο Δάρδανος έκτισε μια πόλη στους πρόποδες της Ίδας και, όπως έγινε και με τον Κέκροπα στην Αττική, διαδέχτηκε τον πεθερό του, όταν αυτός πέθανε κι έδωσε το όνομά του στην περιοχή: Την είπαν Δαρδανία.

Απέκτησε γιους τον Ίλο που πέθανε νωρίς και τον Εριχθόνιο, συνονόματο του αυτόχθονα βασιλιά της Αττικής. Γιος και διάδοχος του Εριχθόνιου ήταν ο Τρώας, από τον οποίο πήρε το όνομά της η πόλη.

(τελευταία επεξεργασία, 28 Σεπτεμβρίου 2020)